

V. OPRACOWANIE DOŁĄCZONE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GNOJNO – UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Na podstawie § 4 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gnojno sporządzony został w oparciu o następujące materiały wyjściowe:

1. Opracowanie ekofizjograficzne,
2. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Gnojno, który utracił moc z dniem 01. 01. 2004 r.,
3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
4. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego,
5. Plan ochrony środowiska gminy Gnojno,
6. Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych i możliwości ich wykorzystania na potrzeby lokalne w gminie Gnojno.
7. Kleczkowski A.S., 1990 – Mapa Obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, skala 1:500 000. AGH Kraków,
8. Leśniak A., Stachurski M., Wójtowicz B., 1999 – Przyroda województwa świętokrzyskiego. Urząd Wojewódzki w Kielcach.
9. Plan Urządzenia Lasów Państwowych dla Nadleśnictwa Chmielnik,
10. Przeniosło S., (red.), 2002 – Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce (stan na rok 1999), PIG Warszawa,
11. Rubinowski Z. (red.) Dokumentacja dla utworzenia Obszarów Chronionego Krajobrazu w województwie kieleckim. KTN w Kielcach,
12. Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2003. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki. Kielce 2004,
13. Mapa Glebowo-Rolnicza skala 1: 5 000, WBG i UW w Kielcach, Kielce 1976r.,
14. Dokumentacja hydrogeologiczna w kat. B ujęcia wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych i triasowych w rejonie wsi Płośnia,
15. Obowiązujące przepisy prawa,
16. Wnioski instytucji opiniujących i uzgadniających projekt studium oraz wnioski osób fizycznych złożonych do Wójta Gminy Gnojno po ogłoszeniu do przystąpienia sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczone w projekcie studium tereny pod określony sposób zagospodarowania związane są z występującymi na tym terenie uwarunkowaniami, szczególnie przyrodniczymi.

W projekcie studium wyznaczono tereny, które winny być wyłączone z zabudowy oraz te, które charakteryzują się korzystnymi warunkami dla rozwoju osadnictwa na podstawie Opracowania ekofizjograficznego i oględzin terenowych. Tak więc, wskazane tereny zabudowy istniejące i potencjalne uwzględniają w całości wnioski wynikające z analizy środowiska przyrodniczego. Studium wskazuje tereny do zabudowy: centrum handlowo – usługowe, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej z udziałem funkcji usługowej, nieuciążliwej działalności gospodarczej i obsługi turystyki (w tym tereny zabudowy przysiółkowej), tereny zabudowy letniskowej, tereny usług (publicznych i komercyjnych), tereny aktywności gospodarczej. Wynikają one ze stanu istniejącego, złożonych wniosków oraz potrzeb rozwojowych miejscowości.

Terenami wyłączonymi z zabudowy w projekcie studium są:

- tereny dolin rzecznych (częściowo stanowiące tereny powodziowe),
- tereny mniejszych dolin stale lub okresowo prowadzące wody,
- tereny o spadkach pow. 12%.

Głównymi uwarunkowaniami **ograniczającymi** rozwój osadnictwa w gminie Gnojno są:

- tereny występowania płytkiego poziomu wód gruntowych;
- tereny dolin rzecznych będące niekorzystne do zabudowy ze względu na podmokłość terenu, występowanie terenów zalewowych jak i niekorzystne warunki topoklimatyczne;
- złoża kopalin mineralnych;
- strefy archeologicznej ochrony biernej;
- strefa sanitarna wokół składowiska odpadów;
- strefy uciążliwości od głównych dróg;
- strefy uciążliwości o kolei,
- strefy ochronne od napowietrznych linii elektroenergetycznych 220kV i 400 kV,
- brak sieci kanalizacyjnej;
- brak wodociągów w niektórych miejscowościach,
- tereny zmeliorowane.

Ważnym elementem dla rozwoju osadnictwa są gleby. Projekt studium zakłada ich ochronę przed zmianą sposobu użytkowania na inne cele niż rolne i leśne.

Projekt studium zakłada zwiększenie lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów rolnych o niskich klasach bonitacyjnych oraz takie, których nie opłaca się użytkować z rolniczego punktu widzenia. Studium zakłada wzrost powierzchni leśnej o ok. 16% ogólnej powierzchni gminy.

Przewiduje się zwiększenie retencji gminy poprzez budowę zbiornika wód powierzchniowych na rzece wschodniej, który zaplanowany został w oparciu o Program małej retencji dla byłego województwa kieleckiego. Ze zbiornikiem tym szczególnie wiązany jest również rozwój agroturystyki na terenach gminy i podniesienie jej atrakcyjności.

Układ komunikacyjny gminy zaprojektowany został w oparciu o istniejący system dróg z niewielkimi ich korektami, zakłada również obowiązek ich dostosowania do właściwych parametrów wynikających z przepisów o drogach publicznych. Z uwagi na szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy, jak również ochronę przyrody wyznaczony został system ścieżek i tras rowerowych nawiązujący do układu ścieżek gmin sąsiednich (Szydłowa, Chmielnika w kierunku na Busko Zdrój, Pierzchnicy w powiązaniu z Daleszycami i Kielcami).

Elementy infrastruktury technicznej winny być realizowane w miarę potrzeb. W pierwszej kolejności widzi się potrzebę zwodociągowania miejscowości nie posiadających sieci wodociągowej wg założonych przez gminę koncepcji oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej z uwagi na ochronę wysokiej jakości wód podziemnych. W dalszej kolejności należy przewidzieć budowę gazyfikację gminy, co wpłynie korzystnie na stan czystości powietrza atmosferycznego.

SYNTEZA

I. WSTĘP

Podstawa Prawna Studium art. 9 ust. ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami), Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233) oraz Uchwała Nr VIII/49/2003 Rady Gminy w Gnojnie z dnia 25 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do

sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gnojno.

Celem Studium jest formułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisywanej w politykę przestrzenną państwa, a miejscowych planów zagospodarowywania przestrzennego – ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowywania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 cytowanej ustawy sporządzającym „Studium” jest Wójt Gminy (w tym przypadku Wójt Gminy Gnojno). Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że „Studium” reprezentuje politykę przestrzenną Wójta a uchwalone przez Radę Gminy stanowi zapis polityki przestrzennej gminy.

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przyjmując zrównoważony rozwój jako podstawę działań w sprawach objętych ustawą, nakazują w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnić:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawa własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W studium uwzględnia się u w a r u n k o w a n i a wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,

- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wodnych,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności (art. 10 ust. 2 ustawy):

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym wyłączone spod zabudowy,
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasoby, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- obszary i zasady dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponad lokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust 1 ustawy,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także

obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² oraz obszary przestrzeni publicznej,

- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujące w gminie.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina Gnojno położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w obrębie powiatu buskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od zachodu z gminą Chmielnik (powiat kielecki),
- od północnego zachodu z gminą Pierzchnica (powiat kielecki),
- od wschodu z gminą Szydłów (powiat staszowski),
- od południowego wschodu z gminą Tuczępy (powiat buski),
- od południa z gminą Busko i Stopnica (powiat buski).

Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego (1998r.) opisywany obszar znajduje się w obrębie dwóch makroregionów. Zachodnia część leży w makroregionie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej, reprezentowanej przez Pogórze Szydłowieckie i Niecki Nidziańskiej reprezentowanej przez Nieckę Połaniecką.

Autorami podziału geobotanicznego kraju są: W. Szafer i B. Pawłowski (1959r.). Zgodnie z tą klasyfikacją badana gmina leży w Pasie Wyżyn Środkowopolskich w Krainie Miechowsko – Sandomierskiej, w okręgu Staszowskim.

Pod względem gospodarczym, podobnie jak gminy sąsiednie, gmina Gnojno ma charakter typowo rolniczy. Występowanie dużych kompleksów dość dobrych gleb

powoduje, że funkcją wiodącą gminy jest rolnictwo. Funkcjami towarzyszącymi są usługi.

Przeważającą część obszaru gminy zajmują użytki rolne (głównie grunty orne). Niewielką zaś powierzchnię zajmują lasy. Lesistość gminy wynosi ok. 17% i jest znacznie niższa od średniej lesistości województwa świętokrzyskiego i Polski.

Gmina jak już wcześniej wspomniano ma charakter typowo rolniczy. Mieszkańcy zajmują się głównie pracą we własnych gospodarstwach rolnych. Nieliczni dojeżdżają do pracy do Staszowa, Chmielnika, Buska i Kielc.

Przez teren gminy przebiega ze wschodu na zachód droga wojewódzka relacji Chmielnik – Staszów. Jest to główna oś komunikacyjna gminy a pozostałe połączenia drogowe mają wyłącznie znaczenie lokalne. Gminę Gnojno przecina linia kolejowa szerokotorowa Hrubieszów – Huta Katowice oraz linia normalnotorowa Kielce - Połaniec.

Przez teren gminy, na kierunku wschód – zachód, przechodzi napowietrzna linia wysokiego napięcia 400 kV Połaniec – stacja systemowa Kielce stanowiąca element krajowego systemu energetycznego. Przez zachodnią część gminy przechodzi napowietrzna linia 220 kV relacji Połaniec – Radkowice oraz gazociąg wysokoprężny Ø 300.

Gnojno zalicza się do grupy gmin o zróżnicowanych uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego. Zgodnie z określonymi w planie uwarunkowaniami rozwoju północna część gminy znajduje się w obszarze rolno – leśnym o najłagodniejszych warunkach rozwoju rolnictwa, część centralna i południowa została natomiast zakwalifikowana do obszaru rolniczego o średnich warunkach agroekologicznych.

Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym:

- restrukturyzacja rolnictwa w kierunku głębszych przekształceń struktury agrarnej, tworzenia dużych obszarowo gospodarstw oraz modernizacji rynkowej usług z otoczenia rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- kształtowanie sieci dróg i wyposażenia w infrastrukturę techniczną w aspekcie rozwoju wielofunkcyjnego oraz szerszego wprowadzenia funkcji pozarolniczych i komplementarnych,
- zagospodarowanie gruntów nieopłacalnych w rolnictwie na różne cele pozarolnicze z preferencją dla zalesień;
- lokalny rozwój agroturystyki, ekoturystyki i gospodarki rybackiej;

- tworzenie warunków do zwiększenia rynku pracy w małych miastach i lokalnych ośrodkach obsługi, mogących przejąć część nadwyżek siły roboczej z rolnictwa;
- zapobieganie rozpraszaniu drobnotowarowej zabudowy zagrodowej oraz innych funkcji ograniczających scalenia i wymianę gruntów dla potrzeb gospodarstw towarowych.

Wymagania środowiskowe:

- wprowadzanie w przestrzeni rolnej zadrzewień i zakrzewień śródpolnych pełniących funkcje ekologiczne (m.in. wiatrochronne, glebochronne, bariera biologiczna dla spływu biogenów);
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni Nidy;
- maksymalne ograniczenia emisji przemysłowych zanieczyszczeń do środowiska;
- wzbogacanie struktury wiekowej, gatunkowej i przestrzennej kompleksów leśnych, stosowanie naturalnych metod ochrony lasu oraz właściwe kształtowanie strefy ekotonowej; opracowanie i wdrożenie programów wspierania finansowego rolnictwa ekologicznego, głównie na obszarach chronionego krajobrazu oraz połączenie rozwoju tej funkcji z agroturystyką.

WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Dominującym elementem w strukturze przestrzennej gminy Gnojno, jest obszar doliny rzeki Wschodniej z rozległymi rozlewiskami.

Charakterystycznym negatywnym zjawiskiem dominującym w dotychczasowym zagospodarowaniu przestrzennym gminy Gnojno jest podział jej struktury przestrzennej liniowymi elementami infrastruktury technicznej, takimi jak: linie energetyczne wysokiego napięcia, linia kolejowa, droga wojewódzka. Zjawisko to niewątpliwie negatywnie wpływa na krajobraz gminy i stanowi barierę dla rozwoju osadnictwa.

Gnojno jako miejscowość gminna dominuje w obecnym systemie osadniczym gminy skalą nad pozostałymi miejscowościami. Rozwój tej miejscowości nastąpił głównie na skutek położenia przy ważnym trakcie komunikacyjnym gminy o znaczeniu ponadlokalnym.

W miejscowości tej obserwuje się dużą aktywność budowlaną. Zabudowa miejscowości jest zróżnicowana, m. in. występuje tu zabudowa wielorodzinna, zagrodowa, jednorodzinna, usługowo – handlowa (usługi publiczne).

Gnojno stanowi główny ośrodek mieszkaniowy, usługowy, administracyjny o znaczeniu lokalnym. Elementami dzielącymi strukturę osadniczą tej miejscowości jest droga o znaczeniu ponadlokalnym.

Koncentracja usług występuje w obrębie Urzędu Gminy, jednak miejscowość ta nie posiada czytelnego centrum handlowo – usługowego.

Dominantą w krajobrazie miejscowości jest zabytkowy zespół kościoła parafialnego.

Historycznie ukształtowana zabudowa koncentruje się przy kościele oraz plebani.

Zabudowa miejscowości jest w większości murowana, przepleciona zabudową drewnianą.

Na obszarze gminy występują tzw. ulicówki, w których zabudowa ukształtowana jest wzdłuż dróg, jak również wsie o kompozycji zwartej zabudowy takie jak: Gnojno, Pożogi, Glinka czy Kostera. Brak jest wyjątkowo interesujących układów przestrzennych.

W wyniku analizy przeznaczenia terenów pod zabudowę w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego gminy Gnojno, który utracił ważność z dniem 01. 01. 2004r. oraz w zmianach mpozp stwierdza się, że na terenie gminy Gnojno są niewykorzystane rezerwy terenowe pod budownictwo.

Największą rezerwę stanowią tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową i jednorodzinną.

Brakuje terenów pod działalność gospodarczą (usługi komercyjne, rzemiosło, przemysł nieuciążliwy).

❖ Rzeźba i budowa geologiczna

Na terenie gminy wyróżnia się następujące formy ukształtowania terenu:

1. Powierzchnie zrównań trzecio- i czwartorzędowych.
2. Czwartorzędowe pokrywy glacialne i fluwioglacialne.
3. Terasy nadzalewowe rzek.
4. Terasy zalewowe rzek.
5. Wydmy i pola piasków przewianych.

W aktualnej rzeźbie gminy zaznaczają się zmiany wywołane gospodarczą działalnością człowieka. Na pierwszy plan wybijają się tu formy antropogeniczne związane z regulacją koryt rzecznych, szczególnie Wschodniej wraz z obwałowaniami przeciwpowodziowymi a także związane z rozległymi melioracjami osuszającymi. W dalszej kolejności zaznaczają się formy wyrobiskowe związane z eksploatacją powierzchniową kopalin mineralnych, głównie piasków i surowców skalistych oraz przekształcenia związane z budową tras komunikacyjnych (nasypy, wykopy).

Najwyższy punkt gminy stanowi wzniesienie Kamienna Góra 311,5m. npm, najniższy zaś, położony jest w dolinie rzeki Wschodniej poniżej miejscowości Ruda na wysokości 191,5m. npm. Deniwelacje terenu wynoszą więc 120,0m.

Z uwagi na rzeźbę terenu terenami niekorzystnymi do zabudowy są:

- tereny retencyjne dolin rzecznych i cieków wodnych,
- tereny o spadkach powyżej 12%.

Obszar omawianej gminy zalega w obrębie miocenu, częściowo mezozoiku południowego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Od północnego wschodu kontaktuje się z antyklinorium klimontowskim, a na południowy wschód przechodzi w głębszą strefę tzw. zapadliska przedkarpackiego.

Całość obszaru z niewielkimi wyjątkami pokryta jest piaskami, glinami zwałowymi, lessami, torfami czwartorzędowej akumulacji lodowcowej, rzecznej, eolicznej i zastoiskowej.

Najstarszymi warstwami opisanymi z wychodni są utwory węglanowe dewonu i środkowego triasu a następnie zróżnicowane facjalnie i litograficznie osady miocenu. W północno-zachodniej części gminy w okolicy wsi Wygoda występuje wydźwignięty tektonicznie fragment wapieni i wapieni dolomitycznych dewonu.

Trias na terenie gminy Gnojno reprezentowany jest przez: *piaskowiec pstry środkowy*, *piaskowiec pstry górny wapień muszlowy*.

Utwory mioceńskie na obszarze gminy Gnojno reprezentowane są przez: wapienie litotamniowe, ily krakowieckie, wapienie detrytyczne.

Utwory czwartorzędowe pokrywają znaczną część obszaru gminy Gnojno. Najlepiej jest on rozwinięty w zagłębieniach i dolinach, natomiast na obszarach wzniesień lub stokach pokrywa jego jest znacznie cieńsza. Na omawianym obszarze są to gliny zwałowe, mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne spotykane najczęściej w dnach dolin, piaski eoliczne, piaski i gliny deluwialne oraz.

❖ **Kopaliny mineralne**

Na terenie gminy udokumentowane są następujące złoża surowców mineralnych:

- **Złoże ZRECZE,**
- **Złoże RACZYCE,**
- **Złoże ZAGRODY.**

❖ **Wody powierzchniowe**

Pod względem hydrograficznym teren gminy Gnojno leży w dorzeczu Wisły. Gmina Gnojno obejmuje swym obszarem znaczną część zlewni rzeki Wschodniej, będącej głównym ciekim odwadniającym ten teren.

Rzeka Wschodnia przepływa centralnie przez obszar gminy w północnego zachodu na południowy wschód.

Część północna omawianego obszaru odwadniana jest przez dwa cieki bez nazwy będącymi lewymi dopływami rzeki Wschodniej.

Część południowo zachodnia i południowa odwadniana jest przez jedyny ciek jakim jest w tej części Sanica przepływająca tu na niewielkim odcinku (3,8km).

W miejscowości Zagrody w ramach programu małej retencji projektowany jest jeden zbiornik wodny na rzece Wschodnia, którego rzędna piętrzenia wynosić będzie 202,5 mnpm.

❖ **Wody podziemne**

Na terenie gminy wody podziemne występują w następujących poziomach wodonośnych:

- 1) trzeciorzędowym,
- 2) czwartorzędowym.

❖ **Charakterystyka warunków glebowych**

Na terenie analizowanej gminy występują następujące typy i rodzaje gleb:

1. gleby pseudobielicowe,
2. gleby brunatne,
3. redziny czarnoziemne,
4. redziny brunatne,
5. gleby aluwialne – mady,
6. gleby bagienne,

7. czarne ziemie

Przydatność rolnicza gleb

Na obszarze gminy Gnojno wyróżniono następujące kompleksy glebowe:

- Kompleks 1 – pszenno bardzo dobry
- Kompleks 2 – pszenno dobry
- Kompleks 3 – pszenno wadliwy
- Kompleks 4 – żytni bardzo dobry czyli pszenno żytni
- Kompleks 5 – żytni dobry (żytnio – ziemniaczany),
- Kompleks 6 – żytni słaby (żytnio-ziemniaczany),
- Kompleks 7 – żytni najslabszy (żytnio – łubinowy),
- Kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny,
- Kompleks 9 – zbożowo pastewny słaby,
- Kompleks 2z – użytki zielone średnie,
- Kompleks 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe.

❖ Warunki klimatyczne

Według podziału klimatycznego Polski D. Martyn i W. Okołowicz (1968r.) obszar gminy należy do Małopolskiego regionu klimatycznego. W innej klasyfikacji, dokonanej przez R. Gumińskiego (1948r.), badany obszar znajduje się w częstochowsko-kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Średnia roczna temperatura powietrza przekracza 7,6°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17,9°C, zaś najzimniejszym grudzień -1,9°C i styczeń -1,8°C.

Przeciętny czas trwania tego okresu wynosi około 206 dni na rok.

Średnia roczna suma opadów wyniosła 626,0 mm. Najwyższe opady występują w lecie. Najniższe na wiosnę i jesień. W ciągu roku liczba dni z opadem oscyluje od 120 do 160.

Na terenie gminy brak jest istotnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery. Lokalnie na jakość powietrza mogą oddziaływać jednostki posiadające własne kotłownie. Większość lokalnych kotłowni jest opalana węglem, koksem, drewnem i trocinami.

❖ Charakterystyka szaty roślinnej

Dla obszaru gminy Gnojno brak jest opracowania dotyczącego biotycznych elementów środowiska. Potencjalną roślinność naturalną terenu gminy wg „Mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski w skali: 1: 300 000” są:

◆ Pogórza Szydłowskiego

- ciepłolubne dąbrowy typu wyżynnego,
- niżowo-wyżynne eutroficzne lasy jodłowe z grabem i dębem,
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe, odmiana małopolska z bukiem i jodłą, forma wyżynna, seria uboga,
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe odmiana małopolska z bukiem i jodłą, forma wyżynna, seria żyzna,
- niżowy łęgowy las wiązowo-dębowy siedlisk wodogruntowych.

◆ w dolinie rzeki Wschodniej

- niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych,
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe, odmiana małopolska z bukiem i jodłą, forma wyżynna, seria uboga.

Średnia lesistość wynosi ok. 17%. Największe zwarte kompleksy leśne, będące we władaniu Nadleśnictwa Chmielnik. Lasy prywatne zajmują niewielkie powierzchnie. Środkowa część gminy oraz zachodnia są praktycznie pozbawione lasów. Dominują tu głównie uprawy polowy z roślinnością ruderalną synantropijną.

W drzewostanach prywatnych dominują monokultury sosnowe, jednowiekowe i stosunkowo młode. Większość z nich rośnie na siedliskach borów mieszanych.

Dominującym typem siedliskowym na obszarze Lasów Państwowych jest bór mieszany świeży i bór świeży. Siedliska leśne występują rzadziej.

Lasy będące z zarządzie Nadleśnictwa Chmielnik pełnią funkcję wodochronną i glebochronną.

❖ Świat zwierząt

Fauna analizowanego obszaru jest w niewystarczającym stopniu poznana. Badania ograniczały się do wybranych siedlisk i zbiorowisk. Tymczasem różnorodność siedlisk i zespołów roślinnych stwarza dogodne warunki do bytowania wielu gatunkom zwierząt.

Najcenniejsze gatunki zwierząt związane są ze zbiorowiskami kserotermicznymi, wodno-łąkowymi oraz leśnymi.

Obecność ciepłolubnych zwierząt, zwłaszcza bezkręgowych, których główne obszary występowania leżą w strefie pontyjsko-pannońskiej, jest reliktem i świadczy o dawnych zasięgach geograficznych ich populacji.

❖ Ochrona środowiska przyrodniczego

Walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru gminy są znaczące w skali regionalnej. Cała powierzchnie gminy objęta jest ochroną w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych. I wchodzi w obręb Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Poza tym na terenie gminy Gnojno występują następujące pomniki przyrody:

1. dwa dęby szypułkowe oznaczone w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody nr 115, położone w Balicach przy drodze do Janowic na skraju lasu,
2. źródło podzboczowe oznaczone w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody nr 153, położone w Płośni na południowym zboczu rzeki Płośnianki,
3. źródło szczelinowe oznaczone w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody nr 154, położone w Skadli ok. 200m na północ w kierunku Gorzakwi.

W stosunku do wyżej wymienionych pomników przyrody obowiązują następujące zakazy zgodne z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 poz.880).

Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne gminy Gnojno uwarunkowane jest :

- ✓ Ochroną przyrody wynikającą z przepisów odrębnych,
- ✓ Ochroną wód gruntowych i powierzchniowych,
- ✓ Ochroną ujęć wód podziemnych dla celów konsumpcyjnych,
- ✓ Ochroną obszarów dolinnych narażonych na zalewanie wodami wezbraniowymi,
- ✓ Ochroną obszarów dolinnych, podmokłych i łąkowych będących ostoją wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt (głównie ptactwa),
- ✓ Ochroną gleb o najwyższych wartościach przyrodniczych (chronionych przepisami szczególnymi),
- ✓ Spadkami terenu powyżej 12% stwarzającymi znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu terenów budowlanych,
- ✓ Rekultywacją terenów powyrobowiskowych ,
- ✓ Ochroną terenów leśnych,
- ✓ Właściwością budowy geologicznej i rzeźby terenu,
- ✓ Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza, charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno – wypoczynkowej,
- ✓ Płytkim występowaniem wód gruntowych, powodującym niekorzystne warunki klimatyczne dla zabudowy mieszkaniowej i mało korzystne warunki posadowienia budynków,
- ✓ Zachowaniem heterogennego charakteru krajobrazu (mozaika zbiorowisk leśnych, trwałych użytków zielonych, zadrzewień, oczek wodnych, terenów podmokłych, bagien),
- ✓ Zwiększeniem retencji terenu gminy poprzez realizację programu małej retencji.

Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego

Skuteczna ochrona wartości kulturowych gminy Gnojno warunkowana jest:

- ✓ Ochroną i właściwym zagospodarowaniem obiektów i zespołów zabytkowych łącznie z ich otoczeniem;

- ✓ Wyeksponowaniem, uporządkowaniem i szerszym udostępnianiem najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego;
- ✓ Uświadomieniem potrzeby wspierania się na źródłach tożsamości regionalnej – patriotyzm i dumą „Małych Ojczyzn”;
- ✓ Aktywnym, pomysłowym i komercyjnym podejściem do zagadnienia ochrony wartości kulturowych, ponieważ niejednokrotnie tylko w ten sposób można pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji obiektów zabytkowych;
- ✓ Uporządkowaniem struktury własnościowej.

Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Na terenie gminy Gnojno zachodziły takie niekorzystne procesy demograficzne jak :

- Osłabienie dynamiki rozwoju ludności,
- Postępujący spadek urodzeń, czego skutkiem jest ujemny przyrost naturalny,
- Gęstość zaludnienia jedna z najmniejszych w woj. świętokrzyskim,
- Duża migracja ludności na zewnątrz gminy.

Na tle wyżej przedstawionych uwarunkowań demograficznych poprawa jakości życia mieszkańców na terenie gminy Gnojno warunkowana jest:

- ✓ Poszerzeniem zakresu świadczonych usług publicznych – szczególnie usług zdrowia (powołanie zespołu lekarzy rodzinnych), kultury, sportu i rekreacji;
- ✓ Wykorzystaniem środków pomocowych UE oraz funduszy rozwoju regionalnego w celu aktywizacji rynku pracy;
- ✓ Wzmocnieniem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy poprzez rozwijanie: sieci usług turystycznych z wyszczególnieniem usług agroturystycznych do których gmina jest szczególnie predysponowana, drobnych zakładów produkcyjno – usługowych, przetwórstwa rolno - spożywczego;
- ✓ Rozwojem funkcji turystycznej poprzez: kreowanie urozmaiconej oferty turystyczno – rekreacyjnej, dostosowanej do lokalnych warunków;
- ✓ Możliwością wykorzystania potencjału gminy jakim są złoża ilów ceramicznych, co stwarzałoby szanse na zaistnienie przemysłu wydobywczego i przetwórczego oraz korzystne warunki lokalizacji przemysłu transportochłonnego;
- ✓ Organizowaniem szkoleń dla potencjalnych biznesmenów w zakresie utworzenia i funkcjonowania małej firmy;
- ✓ Prowadzeniem specjalistycznych kursów zawodowych oraz innych badań szkoleniowych i demonstracyjnych;

- ✓ Przeprowadzeniem remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Gnojno;
- ✓ Budową sieci kanalizacji sanitarnej;
- ✓ Stworzeniem warunków dla lepszego wykorzystania infrastruktury technicznej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację.

Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rozwój rolnictwa w gminy Gnojno warunkowany jest:

- ✓ Ochroną gruntów rolnych ustawowo chronionych przed zmianą użytkowania na cele nie rolne;
- ✓ Wysokim udziałem użytków zielonych, predysponującym do rozwoju hodowli bydła mlecznego;
- ✓ Poprawą niekorzystnej struktury agrarnej gospodarstw rolnych;
- ✓ Powstaniem grup producentów rolnych;
- ✓ Bliskością lokalnych rynków zbytu produktów rolnych;
- ✓ Dobrą jakością gleb gwarantującą rozwój rolnictwa ekologicznego;
- ✓ Korzystnymi warunkami dla rozwoju gałęzi pracochłonnych;
- ✓ Istniejącymi warunkami do lokalizacji spedycji rolniczej związanej z komunikacją kolejową.

Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

Główne uwarunkowania wynikające z gospodarki leśnej to:

- ✓ Niski stopień lesistości gminy stanowiący o atrakcyjności turystycznej;
- ✓ Bogactwo siedliskowo – drzewostanowe lasów warunkujące charakterystyczny dla nich mikroklimat;
- ✓ Przewaga lasów państwowych, która gwarantuje prawidłową gospodarkę leśną na tym obszarze;
- ✓ Wysoka wartość ekologiczna lasów (funkcja wodochronna lasów).

Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, AWRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy.

Układ taki stwarza następujące ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy:

- ✓ Utrudnia pozyskiwanie terenów pod inwestycje, co może powodować rezygnację potencjalnych inwestorów gospodarczych pożądaných na terenie gminy;
- ✓ Komplikuje istniejącą strukturę agrarną ograniczając możliwość zwiększenia areалу gospodarstw rozwojowych;
- ✓ Stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Wojewódzki rejestr zadań rządowych i samorządu województwa nie uwzględnia zadań wynikających z programów ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych odnoszących się do gminy Gnojno.

Nie zależnie jednak od wyżej stwierdzonego stanu formalnego, zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych są:

- ✓ Budowa układu rozdzielczego gazu średniego ciśnienia relacji Busko – Pińczów, Jędrzejów – Włoszczowa,
- ✓ Modernizacja do pełnych parametrów drogi głównej, drogi wojewódzkiej wraz z budową obejścia miejscowości gminnej,
- ✓ Przebudowy skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu,
- ✓ Uaktywnienie działalności linii szerokotorowej.

Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego gminy Gnojno warunkowana jest :

- ✓ Modernizacją do pełnych parametrów drogi głównej, drogi wojewódzkiej wraz z budową obwodnicy Gnojna;
- ✓ Przebudową skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu;
- ✓ Uaktywnieniem działalności linii szerokotorowej;
- ✓ Wzmocnieniem komunikacji pasażerskiej zbiorowej;
- ✓ Poprawą stanu technicznego dróg w gminie;

- ✓ Usunięciem braków w obsłudze komunikacyjnej trudno dostępnych, peryferyjnie położonych, często atrakcyjnych terenów gminy;
- ✓ Wykształceniem systemu ścieżek rowerowych, tras rekreacji pieszej;
- ✓ Przyrostem środków finansowych wobec oczekiwań w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego.

Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego

- ✓ Gmina nie posiada dobrze rozwiniętego systemu kanalizacji sanitarnej, i nie jest posiadaniem koncepcji programowej skanalizowania jej terenu, która byłaby podstawą do sporządzania projektów technicznych dla realizacji oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacyjnego;
- ✓ Na całym obszarze gminy nie funkcjonuje zorganizowany system wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych. Powinno być to uporządkowane zwłaszcza tam gdzie jest sieć wodociągowa;
- ✓ Wydajność urządzeń źródłowych (studni) nie stanowi ograniczeń w rozwoju poszczególnych miejscowości. Ewentualne tereny zabudowy można będzie zwodociągać poprzez rozbudowę istniejących układów sieci i budowę nowych w oparciu o istniejące ujęcia;
- ✓ Istniejący układ zasilania (energetyczny) spełnia swoje zadanie pod względem przepustowości sieci dla pokrycia bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców;
- ✓ Rozbudowana sieć telefonii przewodowej, obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej sieci PTK „Centertel” zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej;
- ✓ Obecny system gospodarki odpadami wymaga uporządkowania polegający między innymi na wprowadzaniu segregacji odpadów;
- ✓ Gmina nie posiada systemu gazowniczego, natomiast jest w posiadaniu koncepcji programowej gazyfikacji jej terenu, która byłaby podstawą do sporządzania projektów technicznych dla realizacji systemu gazowniczego;
- ✓ Na obszarze całej gminy w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe co wpływa znacznie na

zanieczyszczenie powietrza. Należy dążyć do modernizacji istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na opalane paliwem ekologicznym gazem lub niskozasiarczonym olejem opałowym oraz do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy i maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa

Głównymi uwarunkowaniami **sprzyjającymi** rozwojowi osadnictwa w gminie Gnojno są:

- kompleksy terenów stanowiących własność Gminy, Skarbu Państwa, Agencji Rynku Rolnego, Wspólnot Wiejskich;
- tereny będące niewykorzystanymi rezerwami w nie obowiązującym mpozp gminy Gnojno i jego zmianach pod zabudowę mieszkaniową zagrodową, jednorodzinną, letniskową, działalność gospodarczą, usługi publiczne, urządzenia obsługi infrastruktury technicznej;
- kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej;
- zespoły i obiekty zabytkowe oraz miejsca pamięci narodowej stanowiące o atrakcyjności turystycznej oraz o korzystnym wizerunku gminy, zachęcającego do zamieszkiwania i inwestowania.

Głównymi uwarunkowaniami **ograniczającymi** rozwój osadnictwa w gminie Gnojno są:

- tereny zalewane wielkimi wodami występujące w obrębie dolin rzecznych;
- tereny występowania płytkiego poziomu wód gruntowych;
- tereny dolin rzecznych będące niekorzystne do zabudowy ze względu na podmokłość terenu, występowanie terenów zalewowych jak i niekorzystne warunki topoklimatyczne;
- złoża kopalin mineralnych;
- strefy archeologicznej ochrony biernej;
- strefa sanitarna wokół składowiska odpadów;
- strefy uciążliwości od głównych dróg;
- strefy uciążliwości o kolei,
- strefy ochronne od napowietrznych linii elektroenergetycznych 220kV i 400 kV,
- brak sieci kanalizacyjnej;
- brak wodociągów w niektórych miejscowościach,

- tereny zmeliorowane.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Gnojno

Główne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej:

- dalszy rozwój funkcjonalno – przestrzenny został wytyczony na podstawie stanu istniejącego, potencjalnych możliwości i występujących uwarunkowań na terenie gminy Gnojno;
- pozostawia się istniejącą strukturę funkcjonalno – przestrzenną z podziałem na 26 sołectw, z ośrodkiem gminnym w Gnojnie;
- miejscowość Gnojno pozostaje głównym ośrodkiem administracyjnym, usługowym i mieszkaniowym o znaczeniu lokalnym; zakłada się, że miejscowość Raczyce osiągnie rangę ośrodka osadniczego pomocniczego – satelitarnego w stosunku do miejscowości Gnojno;
- na terenie całej gminy dopuszcza się rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, rolnictwa ekologicznego z drobnym przetwórstwem rolno – spożywczym, szczególnie w południowej części gminy;
- istniejące obszary zabudowane, charakteryzujące się już częściowo ukształtowaną strukturą przestrzenną, generalnie wymagają ingerencji planistycznej w postaci opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- utrzymuje się rezerwy terenów budowlanych w obowiązujących planach z potrzebą ich korekty wynikającą z obowiązujących przepisów;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy uwzględniając zasadę koncentracji zabudowy oraz uwzględniając kierunki ochrony środowiska przyrodniczego.

Wyznacza się obszary przeznaczone pod zabudowę:

- Centrum handlowo – usługowe.
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi.
- Tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej z udziałem funkcji usługowej, nieuciążliwej działalności gospodarczej i obsługi turystyki (w tym tereny zabudowy przysiółkowej).
- Tereny zabudowy letniskowej.
- Tereny usług (publicznych i komercyjnych).
- Tereny aktywności gospodarczej.

- Obszary wyłączone z zabudowy.

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego należy wymienić następujące kierunki działań zgodnych z ideą ekorozwoju:

1) Ochrona ustanowionych na podstawie Ustawy o ochronie przyrody następujących obszarów :

a) Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, ustanowione Rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r.,

b) Istniejące pomponiki przyrody.

- 2) Działania na rzecz realizacji celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych takich jak:
- 3) Ochrona gruntów leśnych i rolnych (szczególnie II i III klasy bonitacyjnej w obrębie gminy) przed zmianą przeznaczenia na inne cele niż rolnicze, a szczególnie pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu użytków zielonych oraz nie przekształcanie ich na grunty orne;
- 4) Utrzymanie bogatej struktury krajobrazu ze znacznym udziałem ekosystemów łąkowych i pastwiskowych, lasów i zadrzewień śródpolnych odznaczających się dużą różnorodnością biologiczną oraz elementów kulturowych: stanowisk archeologicznych, zabytków kultury, historycznie ukształtowanej zabudowy i tradycyjnych metod gospodarowania;
- 5) pielęgnacja i uzupełnianie istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, małych kompleksów leśnych, samorzutnie powstających kęp zadrzewień oraz ochrona śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, bagien i torfowisk;
- 6) realizacja programu kompleksowej gospodarki wodnej (budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków);
- 7) Likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków i nielegalnych wysypisk śmieci;
- 8) Ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nawozów i środków ochrony roślin, szczególnie na obszarach o szczególnych wymogach ochrony wód;
- 9) Poprawa stosunków wodnych poprzez podniesienie retencji obszaru - budowa zbiornika wodnego „Zagrody”;
- 10) Ochrona terenów dolinnych narażonych na zalanie wodami 100 – letnimi i podtapianie będące ekosystemami wodno-łąkowymi;

- 11) Pozostawienie nieuregulowanych odcinków rzek, szczególnie tych, których funkcje przyrodnicze nie uległy dotychczas dewastacji;
- 12) Zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach będących w zasięgu obszarów zalewowych oraz na terenach dolin rzecznych;
- 13) Eksploatacja złóż kopalin powinna odbywać się w sposób gospodarczo uzasadniony oraz przy zachowaniu środków ograniczających szkody w środowisku;
- 14) Systematyczna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z planem zagospodarowania złoża oraz rekultywacja „dziko” eksploatowanych wyrobisk poprzez ich zalesianie;
- 15) Eksploatacja złóż pod warunkiem uzyskania odpowiednich pozwoleń przy braku ich konfliktowości z elementami środowiska przyrodniczego;
- 16) Zwiększenie lesistości obszaru gminy poprzez zalesianie gruntów nieekonomicznych z rolniczego punktu widzenia zgodnie z mapą nr 1 – Lokalna polityka przestrzenna;
- 17) Udrażnianie korytarzy ekologicznych poprzez likwidację barier ekologicznych lub minimalizację ich ograniczającego działania.

Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska kulturowego uwzględniając wymagania ochrony środowiska kulturowego podyktowane ustawą o ochronie dóbr kultury ustala się:

- 1) Ochronę obiektów i zespołów zabytkowych wymienionych w rozdziale oraz stref archeologicznych ochrony biernej;
- 2) Uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków stosownie do obowiązujących przepisów, wszelką działalność w obiektach zabytkowych oraz strefach archeologicznych ochrony biernej i ich ochronnym otoczeniu;
- 3) Nadzór archeologiczny lub wyprzedzające badania ratownicze na terenach stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz w strefach archeologicznej ochrony biernej na koszt inwestora, zależnie od zakresu inwestycji i stopnia naruszenia zabytkowych struktur;
- 4) Stałą potrzebę rozpoznawania dziedzictwa kulturowego w zakresie m.in.: wartościowych elementów architektonicznych związanych z tradycyjnym

rzemiosłem i wierzeniami (kapliczki, krzyże, figurki), miejsc historycznych bitew, a także związanych z pobytem i działalnością zasłużonych osób, zachowania tradycyjnej zabudowy wiejskiej;

- 5) Poprawę ładu przestrzennego m.in. poprzez harmonijne powiązanie architektury i krajobrazu, uwzględniając specyfikę regionu i cechy tradycyjnego budownictwa;
- 6) Ochronę lokalnej odrębności i specyfiki kultury ludowej;
- 7) Racjonalne zagospodarowanie i udostępnianie zabytków w celu m.in. wzbogacenia infrastruktury turystycznej, dla podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy, po uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi.
- 8) Rewitalizacja doliny rzeki Radnej z odtworzeniem systemu wodnego z młynami.

Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa

Dalszy rozwój rolnictwa gminy Gnojno powinien być ukierunkowany na:

- 1) Modernizację przestrzeni rolniczej polegającej na współzależnym kojarzeniu rolnictwa, gospodarki leśnej, turystycznej i wodnej z ochroną środowiska i dóbr kultury;
- 2) Ochronę gleb o najwyższej przydatności dla rolnictwa przed zagospodarowaniem na cele nierolne (gleby te generalnie powinny być wyłączone z zabudowy, zaś w przypadku konieczności przeznaczenia ich na cele budowlane winien być stosowany wymóg rozwiązań terenooszczędnych);
- 3) Ochronę obszarów zmeliorowanych przed nieuzasadnionym zagospodarowaniem zmieniającym funkcje tych terenów;
- 4) Stymulowaniem koncentracji ziemi oraz scalania i wymiany gruntów w aspekcie potrzeb gospodarstw rozwojowych (pożądane minimum obszarowe – 10 ha UR);
- 5) Wielofunkcyjny rozwój wsi zróżnicowany rodzajem i zakresem produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej z dodatkowymi funkcjami okołorolniczymi takimi jak: agroturystyka;
- 6) Rozwój komplementarnych funkcji rolnictwa takich jak: grupy producenckie, usługi w zakresie środków produkcji rolniczej, obsługi produkcji i zbytu produktów rolnych, drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalnictwa i transportu;
- 7) Preferencje dla metod produkcji rolniczej przyjaznych środowisku – produkcji ekologicznej i integrowanej, katalogu dobrych praktyk rolniczych oraz gospodarki

rolno – środowiskowej w pierwszym rzędzie na obszarach objętych prawną ochroną przyrody;

- 8) Wzbogacenie terenów rolnych w zadrzewienia ochronne jak w zieleń osłonową wokół obiektów uciążliwych, zadrzewienia wiatrochlonne w sąsiedztwie większych rozłogów pól oraz zadrzewienia wzdłuż cieków wodnych, które zapobiegałyby przedostawaniu się do wód związków chemicznych stosowanych w rolnictwie;
- 9) Zapewnienie warunków przestrzennych do zagospodarowania gruntów odłogujących i trudno zbywalnych Agencję Rynku Rolnego;
- 10) Ustanowienie preferencji lokalizacyjnych dla gospodarstw towarowych i grup producenckich (zwłaszcza wspieranych środkami pomocowymi UE), umożliwiających stosowane powiększenie areалу i skali produkcji;
- 11) Zapewnienie warunków do lokalizacji usług rynkowych w otoczeniu rolnictwa oraz drobnego przetwórstwa rolno – spożywczego;
- 12) W obrębie terenów zmeliorowanych wprowadza się obowiązek uzgadniania projektów budowlanych ze Świętokrzyskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Kielcach, Rejonowym Oddziałem w Busku Zdrój.

Przyjęte w Studium główne kierunki rozwoju leśnictwa to:

- 1) Zwiększenie powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa. Zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo winno się odbywać zgodnie z Krajowym programem lesistości. W studium wyznacza się tereny przeznaczone do zalesienia zgodnie z Zał. Nr 1. Program zwiększenia lesistości przewiduje się w następujących miejscowościach: Pożogi – ok. 55 ha przewidzianych do zalesienia, Poręba – ok. 32 ha, Gożakiew – ok. 150 ha, Płośnia – ok. 80 ha, Wola Bokrzycka – ok. 230 ha, Wola Zofiowska – ok. 20 ha, Zofiówka – ok. 20 ha, Gnojno – ok. 50 ha, Glinka – ok. 5 ha, Raczyce – ok. 160 ha, Jarząbki – ok. 12 ha, Grabki Małe – ok. 25 ha, Ruda – ok. 240 ha, Wólka Bosowska – ok. 115 ha, Maciejowice ok. 95 ha, Janowice Raczyckie – ok. 90 ha, Janowice Poduszowskie – ok. 50ha, Balice – ok. 35 ha, Falki – ok. 55 ha, Zawada – ok. 10 ha;
- 2) Ochrona lasów o ustanowionym statucie lasów ochronnych;
- 3) Dostosowanie struktury gatunkowej drzewostanów do warunków siedliskowych;

- 4) Poprawa jakości zasobów leśnych m.in. w wyniku: zwiększenia zdrowotności i odporności drzewostanów na czynniki szkodliwe, upowszechnienia biologicznych i ekologicznych metod ochrony oraz ograniczenia chemizacji;
- 5) Ukierunkowania rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi (racjonalne wyposażenie lasów i terenów przyleśnych w małą infrastrukturę turystyczną);
- 6) Odbudowa retencji wodnej w lasach i w strefie rolno – leśnej;
- 7) Prowadzenie gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych w oparciu o Plany urzędzenia lasów.

Kierunki rozwoju komunikacji

Prawidłowy rozwój komunikacji na terenie gminy Gnojno warunkowany jest:

- 1) Modernizacją do pełnych parametrów drogi głównej (G) drogi wojewódzkiej i budowa obejścia wsi Gnojno oraz dróg lokalnych, zaleca się obsługę nowych terenów budowlanych i usługowych zewnętrznymi drogami lokalnymi;
- 2) Modernizacją do pełnych parametrów dróg powiatowych i gminnych zgodnych z przepisami o drogach;
- 3) Ustala się linie zabudowy od poszczególnych kategorii dróg zgodnych z przepisami o drogach;
- 4) Przebudową skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu;
- 5) Budową, przebudową i modernizacją istniejącego układu sieci dróg gminnych utrzymując podstawową zasadę konstrukcji przestrzennej sieci drogowej i nie obniżając ich parametrów projektowych;
- 6) Zapewnieniem właściwej (na wysokim poziomie - stan nawierzchni, atrakcyjny dojazd) dostępności komunikacyjnej proponowanych terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu. Wyposażyć je w infrastrukturę komunikacyjną – parkingi, stacje obsługi;
- 7) Wykorzystaniem możliwości przewozowych kolei szerokotorowej i normalno torowej. W tym celu w studium wyznacza się tereny pod stacje przeładunkowe i bazy;
- 8) Realizacją systemu ścieżek rowerowych.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

W zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się następujące kierunki działania:

- rozbudowa wodociągu grupowego ;
- po wybudowaniu elementów systemu wodociągowego j.w. cała gmina zostanie zwodociągowana; stopień zwodociągowania wszystkich gospodarstw domowych wyniesie około 90 %.

W zakresie odprowadzenia ścieków i wód opadowych ustala się następujące kierunki działania:

- konieczność rozwiązania gospodarki ściekowej z uwagi na występowanie na obszarze gminy zasobów wód podziemnych;
- opracowanie ujmując całościowo ustalenia przestrzenne, techniczne rozwiązania systemu kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków, a także określenie nakładów inwestycyjnych i kosztów eksploatacji;
- określone nakłady inwestycyjne oraz koszty eksploatacji sieci sanitarnej i oczyszczalni ścieków będą stanowić podstawę dla wyboru rozwiązań optymalnych;
- ustalenia te umożliwią podejmowanie decyzji dotyczących realizacji inwestycji tj. etapowania, przygotowania dokumentacji oraz wykonania kolejnych obiektów i zadań;
- proponuje się skanalizowanie gminy w 100 %;
- system kanalizacji ściekowej stanowić będą kanały grawitacyjne, rurociągi tłoczne oraz niezbędne pompownie (tranzytowe, lokalne i przyzagrodowe);
- zakres rzeczowy obejmujący budowę oczyszczalni ścieków oraz budowę sieci kanalizacyjnej jest zależne wprost od środków finansowych, które Urząd Gminy będzie mógł przeznaczyć na te inwestycje.
- w zakresie odprowadzania wód opadowych przewiduje się stały nadzór i bieżącą konserwację rowów w celu zapewnienia całkowitej przepustowości;
- mała przepustowość rowów, wynikła ze złego stanu technicznego, powoduje zakłócenia w spływie wód w okresach większych opadów deszczu;
- przewiduje się odprowadzenie ścieków opadowych ciekami wodnymi i systemem rowów otwartych znajdujących się w obrębie dolin bocznych do rzeki Wschodniej;
- przed odprowadzeniem wód opadowych, do systemu rowów otwartych lub bezpośrednio do ziemi, z terenów proponowanych do wykorzystania na cele

działalności gospodarczej i przemysłu wymagane jest wstępne podczyszczenie ścieków opadowych do wartości stężeń dopuszczalnych.

W zakresie gospodarki odpadami ustala się następujące kierunki działania:

- gospodarka odpadami prowadzona będzie zgodnie z gminnym Programem gospodarki odpadami w powiązaniu z planem powiatowym, istniejące wysypisko w Raczycach zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami przewidziane jest do likwidacji;
- wprowadzić segregację odpadów i odzyskania surowców wtórnych, co wpłynie na zmniejszenie masy odpadowej kierowanej na wysypisko i zwiększenie żywotności wysypiska;
- wprowadzić gromadzenie odpadów na terenach wszystkich posesji w pojemnikach np. 110 litrowych bądź w workach foliowych;
- likwidacja i zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci;
- postuluje się opracowanie gminnego programu segregacji odpadów, który powinien zawierać:
  - a) określenie jakie grupy odpadów mają być poddane recyklingowi,
  - b) określenie grup odbiorców odpadów,
  - c) określenie strategii i logistyki zbierania i segregowania odpadów, częstotliwość wypróżniania, stosowania odpowiedniego sprzętu, trasy transportu odpadów do miejsca ich pośredniego i ostatecznego gromadzenia,
  - d) określenie ilości, jakości i rozmiarów pojemników,
  - e) uwzględnienie możliwości mieszkańców w zakresie ponoszenia kosztów związanych z tworzeniem warunków do rozwiązywania problemów gospodarki odpadami,
  - f) formy kształtowania świadomości i edukacji ekologicznej mieszkańców gminy, a także ożywienia i integracji aktywności obywateli na rzecz ochrony środowiska.

W zakresie zaopatrzenia w gaz ustala się następujące kierunki działania:

- konieczność rozwiązania zaopatrzenia gminy w gaz w oparciu o opracowany Program gazyfikacji gminy:
- źródłem zasilania systemu gazowniczego będzie programowana stacja redukcyjno-pomiarowa I^o redukcji zasilana z magistralnego gazociągu wysokoprężnego 6,3

Mpa, średnicy 300 mm, którego podstawowym przeznaczeniem jest drugostronne zasilenie miasta Kielce (gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Zborów – Kielce);

- stacja redukcyjno-pomiarowa gazu I^o redukcji zlokalizowana będzie w miejscowości Bugaj;
  - rzeczywista przepustowość stacji $Q=5718 \text{ Nm}^3/\text{h}$;
  - przewiduje się zamontowanie stacji o przepustowości nominalnej $Q=6000 \text{ Nm}^3/\text{h}$;
  - program proponuje zasilenie w gaz sołectw gminy Kije systemem gazociągów średnioprężnych wyprowadzonych z w/w stacji redukcyjnej; przewiduje się, że z układu tego zgazyfikowane zostaną wszystkie miejscowości gminy;
  - całość obszaru objętego niniejszą koncepcją przewidziana jest do etapowej realizacji;
  - gaz wykorzystywany będzie w gospodarstwach domowych do przygotowania posiłków, ciepłej wody użytkowej oraz stworzy możliwość wykorzystania go, w systemie zaopatrzenia w ciepło, do celów grzewczych (na terenach wiejskich budowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nie opłacalna);
  - podstawowym aspektem wprowadzenia gazu ziemnego jako środka opałowego w zamian za inne środki opałowe (paliwo stałe – węgiel) jest zdecydowanie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz eliminacja odpadów popałowych;
  - rozwój gazyfikacji kształtować będzie wielkość popytu na gaz; niezwykle istotnym czynnikiem będzie cena gazu szczególnie w relacji do ceny innych nośników energii, dla których gaz może być paliwem zastępczym.
- przy planowaniu budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych oraz gospodarczych od gazociągu wysokiego ciśnienie należy zachować odległość min. 15,0m, od projektowanych terenów przemysłowych – 15,0m.

W zakresie elektroenergetyki ustala się następujące kierunki działania:

- przez teren gminy, w kierunku wschód – zachód, przechodzi napowietrzna linia wysokiego napięcia 400 kV Połaniec – stacja systemowa Kielce stanowiąca element krajowego systemu energetycznego – do zachowania; z możliwością do modernizacji;
- przez zachodnią część gminy przechodzi napowietrzna linia 220 kV Niziny – Radkowice – do zachowania; z możliwością do modernizacji;

- do odbiorców doprowadzana jest energia elektryczna po transformacji w stacjach 15/0,4kV, napowietrznymi liniami energetycznymi niskiego napięcia - z możliwością do rozbudowy i modernizacji;
- pokrycie zwiększonego zapotrzebowania mocy w przypadku realizacji obiektów komunalnych, przemysłowych oraz na pozostałych terenach planowanej zabudowy może być realizowane poprzez rozbudowę istniejącego układu sieci 15 kV stosownie do wynikających potrzeb (odcinki sieci SN, stacje transformatorowe 15/0.4 kV oraz linie NN);

W zakresie telekomunikacji ustala się następujące kierunki działania:

- rozbudowana sieć telefonii przewodowej obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacje przekaźnikowa telefonii bezprzewodowej zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej;
- dostępność do telefonu determinuje nie tylko podstawową sferę bytowania człowieka, ale także stwarza dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości a tym samym podnosi atrakcyjność gminy.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się następujące kierunki działania:

- obecnie nie występuje potrzeba stosowania scentralizowanych systemów ciepłowniczych; mogłaby ona wystąpić w przypadku realizacji budownictwa wielorodzinnego lub gminnego ośrodka usługowo – mieszkaniowego;
- zaopatrzenie w ciepło do celów grzewczych proponuje się z indywidualnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym, ciekłym lub gazowym;
- dla ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery i dążenia do utrzymania czystości powietrza należy propagować i dążyć do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy oraz maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

Tereny do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY WINNA DAŻYĆ DO POKRYCIA PLANAMI MIEJSCOWYMI CAŁY OBSZAR GMINY

Wykaz terenów, dla których ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Oznaczenie na zał. Nr 1	Lokalizacja	Dominująca funkcja terenu	Podstawa obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
01U	Gnojno	Tereny koncentracji usług i dworu – obszar przestrzeni publicznej	ART. 10 UST. 2 PKT 8 USTAWY Z DNIA 27.03. 2003R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM (DZ. U. NR 80 POZ. 717 ZE ZMIANAMI)

Wykaz terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Lp.	Oznaczenie na zał. Nr 1	Lokalizacja rejonu	Dominująca funkcja terenu
1.	1MR	Płośna	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
2.	2MR	Płośna – na południe od istniejącej zabudowy	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
3	3MR	Poręba	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
4	4MR	Gnojno – w kierunku do Płośnej	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
5	5MR	Gnojno - Kaleby	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
6	6M/U	Gnojno	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna, zagrodowa i usługi (publiczne i komercyjne)
7	7M/U	Gnojno	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna, zagrodowa i usługi
8	8MR	Gnojno – Na zagrodach	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
9	9M	Gnojno	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna i zagrodowa
10	10M	Gnojno - Krzywda	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna i zagrodowa
11	11MR	Gnojno - Piaski	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
12	12M	Glinka	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna i zagrodowa
13	13MR	Glinka	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
14	14MR	Płośnia	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
15	15MR	Gorzakiew	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
16	16MR	Wola Bokrzycka	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
17	17MR	Wola Bokrzycka	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
18	18MR	Wola Bokrzycka	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa

19	19MR	Skadła	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
20	20MR/U	Skadła	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa i usługi
21	21MR	Wola Zofiowska	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
22	22MR	Wola Zofiowska	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
23	23MR	Zofiówka	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
24	24MR	Jarząbki Koleby	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
25	25MR	Jarząbki Stara Wieś	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
26	26MR	Jarząbki Wiktorów	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
27	27MR	Jarząbki Niwa	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
28	28MR	Grabki Małe	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
29	29MR	Grabki Małe	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
30	30M/U	Raczyce	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna, zagrodowa i usługi
31	MR31	Januszowice Raczyckie	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
32	32M/U	Januszowice Raczyckie	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa i usługi
33	33MR	Januszowice Raczyckie Potyrała	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
34	34M	Maciejowice	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa i jednorodzinna
35	35MN	Maciejowice	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna
36	36MR	Rzeszutki	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
37	37MR	Falki	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
38	38MR	Janowice Poduszowskie	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
39	39M	Zawada	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa i jednorodzinna
40	40MR	Zawada	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
41	41MR	Balice Kolonia	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
42	42M/U	Balice	Mieszkaniowa – zabudowa jednorodzinna, zagrodowa i usługi
43	43MR	Bugaj	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
44	44MR	Kostera	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
45	45MR	Wólka Bosowska	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa
46	46MR	Ruda	Mieszkaniowa – zabudowa zagrodowa

Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych.

Wśród zasadniczych elementów przyszłej struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Gnojno do zadań i programów ponadlokalnych należy zaliczyć:

1. Budowę układu rozdzielczego gazu średniego ciśnienia relacji Busko – Pińczów, Jędrzejów – Włoszczowa;
2. Modernizację do pełnych parametrów drogi głównej drogi wojewódzkiej, oraz pozostałych dróg zbiorczych (powiatowych) i lokalnych (gminnych);

3. Przebudowę skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu;
4. Uaktywnienie działalności linii szerokotorowej;
5. Wzmocnienie komunikacji pasażerskiej zbiorowej na kierunku Gnojno – Chmielnik – Kielce oraz Gnojno – Busko Zdrój.